

מסורת הש"ס

(א) ר"ה ה': ג, צי הראש בפסקיו בעי רבא, א) ר"ה א) ו) ד) ונכיתו כב:) (ב) נכיתו טו. שבת י, (ג) נפי' חוס' שבת י: ד"ה שאני:) (ד) ס"א אין לה (ה) נפי' בפשטי' במשנה (ו) נפי' פשטי' שס:) (ז) ונמדנר לן, (ח) נפיך למשנה לעיל ב:) (ט) שייך לע"ה,

תורה אור השלם

- בי תדר גדר לין אליהך לא תאחר לשלמו בי דרש ידרשנו יי' אליהך מעמך ויהי בר חסדי' דברים כג כב חסדי' מוצא שפתיך תשמר ופשתי באשר נדרת לין אליהך נדרה אשר דברת בפיר:

דברים כג כד

הגהות הב"ח

(א) גמ' מביני ליה. כי"ז חוס' פי' כמו מיקו: (ב) רש"י ד"ה לנפקותא וכו' דלא גמר דיבורו דבעי מימר עלי' לנפקותא: (א) ד"ה דכתיב וכו' בפירך זו צדקה דכתיב יא' מפי נדקה: (ו) ד"ה מנודה וד"ה ר' עקיבא כי"ז שייך למתנין:

גליון הש"ס

גמ' יש יד לצדקה. קשה לי לא הו"ל לעיל ד"ה עני חוס' כתיב דא' דמיעני עני בקידושין ולא ילפי' כמה מילי מנדרים דלמלא נדרים מחרי דלפי' דבורא בעלמא חילא משתי' בקידושין א"כ מחי מספקא ליה הכא נלדקה הא נדקה דמפסא דדיבור שפיר יט נלמוד מנדרים: בהר"ן ד"ה ולענין הלכה ב' דיש יד לצדקה. עי' ברין פ"ק דקידושין ד' רח ע"ב: בורחור"ן ד"ה מורה היה ר"ע. דריות גבי לפיכדות עי' לעיל ד' ד ע"ב ברין ד"ה מתי' כמה מילי:

הגהות הגר"א

[א] גמ'הומיטו לנית המנקה מהו) חל"מ ופי' כהגר"א ח"מ פי' פד ס"ק א'. והאמת יורה דרשו:

פירוש הראש"ש

מעמד זו לקט שבחה ופאה. דכטולה כתיב את העני עמך: מאי והדין לנפקותא בעלמא. ושם לית ליה זוזי אחריני: בפירך זו צדקה. ובפ"ק דר"ה (דף א.) דרשין מהכא נלדקה כל תלמי: יש יד לבית הכסא. מדרבנן קא ציזי ומקרא דוהי' מתניך קידוש לא תיענין אלא בית הכסא עגמו ומיעבי' ליה אי עבד רבנן הרחקה לאסור גס יד בית הכסא: מרגי' חובך בזה

להחביר. כמו ארס שזואלין לו דבר ואיזי פסות לו להחירו גס טעם פסות לאסור איזי וידע והוא חוכך בשפתיו ושותק ומחוך כך מבינין שהוא מחמיר בדבר וששין לחומרא: גמ' ליתני ר"ע בחבירי. דמשמע רחא טעם להחמיר ביה ולעשותו יד גמור אלא חוכך להחמיר משמע דמספקא ליה: בגרינא בוכך לב"ע אבוד. דמשמע מתנודר איזי ומודל ממך והי' טפי ממחויקת ממך פליגא דשמואל וזה דתנא לא מני לכו כדדי דיות דמתני' איכא למימר תנא ושייר ועוד דיות טובא איכא דלא תנא: כשמתנא לכוילי' עלמא שרי. דלשון שמתא הוא ולא יד לגדר אבל מדינא משמע טרד ולא לשון נדוי אי' נמי בלשון העוס מען צבכל היו קורין לגדוי דוקא שמתא ולא מדוי:

ר"ע מחמיר מימא תלמודא דרייק מאריכות הלשון דמילתיה דר"ע דקמי' חוכך בזה להחמיר וע"ז הוא אומר שהי' די לומר ר"ע מחמיר ולישתוק מחוכך והיא גופה אין להקשות אמאי אין התלמוד מתקדק כשנוי ה' לאסור להחמיר איכא למימר אין לו דיוק משנינו ל' כמו מאריכות ה': דייגא בוכך ב"ע ל"פ דאבוד. פי' משום ד' נע ועד הוא א"כ מועיל שפיר בלא שאני אוכל לך ושפיר הי' ידים מוכיחות טפי ממחמירי ממך דאין לספקו כהרחק ד"ה משום בלשון משמע כלל ל' הרחקה אלא משמע שאני נע ועד מליהות ממך: כשמתנא ב"ע לא פליגי דשרי. דלשון קללה הוא כמו מקוללני ממך ואפילו אמ"ל שמדנה עגמו מלעמוד בדי' אמותיו מכ"מ איסור הגאה לא משמע:

רש"י

מעמד. כי דרוש ידרשנו ה' אלהיך מעמך: לנפקותא בעלמא. כלומר

והדין זוזי אחר ליהוי לי להולאה ודבורא הוא דלא אסקיה דלא גמר דיבורו (א) דלמר עלי לנפקותא: **דכסיב צפין**. כאשר דברת צפין (א) יא' מפי נדקה (יפיעה מה): או **דלמא שאני נדקה**. להכי י' אית לה יד דלא

חזיא אלא לעניי'ם אבל הפקר דהא נמי אפי' לעשירים חזי מי אמרת דיש להן יד: **יש יד לניס הכסא**. היכא דלא אמר צפירוש דלהוי בית הכסא מי הוי חומנה ואסור להתפלל בו: **חדא מגו חדא קא מיציעא ליה**. מגו דקא מיציעא ליה אי זימון מועיל בעי נמי אי אית ליה יד או לא: (י) **מנודה אני לך**. (י) כלומר כמנודה שאסור להשתוטט כך אהא אסור ליהנות ממך: **ר' עקיבא היה י' חוכך בזה להחמיר**. כאלס שמתחכך אינך ואינך כך איהו לא צריי ליה שיהא ודאי אסור: **לענין מלקוט**. שאס עבר אינו לוקה כל כך ודאי לא היה מחמיר: **בנדינא ממך**. דמשמע צפירוש אהא מנודה לך דהיינו ודאי לכולי עלמא אסור: שמתא אינו כל כך כנידוי: קסדר

לבית הכסא או לא היה דמי אילימא דאמר הדין ביחא ליהוי בית הכסא והדין נמי ההוא בית הכסא נמי הוה אלא כגון דאמר והדין ולא אמר נמי מאי הדין דאמר והדין נמי בית הכסא או דלמא מאי והדין לתשמישא בעלמא קאמר מכלל דפשימא ליה לרבינא דיש זימון לבית הכסא והא מיבעיא ליה לרבינא (י) הומינו לבית הכסא מהו (א) הומינו לבית המרחץ מהו זימון מועיל או אין זימון מועיל רבינא מגו חדא קמביעיא ליה זימון מועיל או אין זימון מועיל את"ל ריש זימון יש יד או אין יד (ב) התיבעי ליה: **מנודה אני לך וכו'**: אמר אביי מודה ר"ע לענין מלקות שאינו לוקה דאם כן ניתני ר' עקיבא מחמיר אמר רב פפא בנדינא מינך דכולי עלמא לא פליגי דאסור משמתנא מינך לכולי עלמא שרי במאי פליגי במנודה

איתא דספק ממון עניים הוה ליה ספיקא דאיסורא למה לי לשנוי הכי. ועוד דהתם נמי אקשי ליה אביי והרי עיסקא דצחוקת פטורה ומנ גר שנתגייר וכו' ספק חיוב ואמר ליה ספק איסורא לחומרא ספק ממונא לקולא ואס איתא דספק עניים מקרי ספק איסורא כההוא פירוקא גופה הוה מצי לשנויי ליה הא דאקשי מחורי נמלי'ם אמתני'. ועוד דאמרין התם בפ"ק דיומא (דף כ:) תנן התם ההתמוינין לא חיובו אותם להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה ואקשינן בשלמא תרומה גדולה דתניא וכו' מעשר ראשון ומעשר שני המזלי'ם מחזכירו עליו הראיה ויכילוהו בירושלמי ואס איתא כלומר דליכא ספיקא דאיסורא אלא דממונא וממונא המזלי'ם מחזכירו עליו הראיה אלא מעשר שני נפרשוהו ונקסוהו ויכילוהו בירושלמי ואס איתא דספק עניים ספיקא דאיסורא הוא כי היכי דקשיא ליה מעשר שני תקשי ליה נמי מעשר עני אלא ודאי ספיקא דממון עניים לא מקרי ספיקא דאיסורא אלא ספיקא דממונא ולקולא ולפיכך איני מתחוויר בדצדיה'ם ז"ל בזה. וגבי הפקר אין ספק דהוה ליה ספיקא דממון] ולקולא ואין יד. וכן נמי גבי בית הכסא דלפי' אס תמנא לומר זימון מועיל לא מהני אלא מדרבנן והוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא: (י) **מנודה אני לך ר' עקיבא חוכך בזה להחמיר**. חוכך כאלס שהוא מסופק בדבר ומתחכך בעגמו מפני שאינו יכול לצררו. אי נמי מלשון חין [חזיבין] כלומר שהיה מטעים לחכו להחמיר: **מודה היה ר"ע לענין מלקוט שאינו לוקה**. דהא מספיקא הוא שהיה מחמיר ולא שהיה הדבר צרור לו. ומיהו שמעינן "דידות נמי למלקות אימרכו דאי לא מאי מודה ר"ע פשיטא: **נדינא מינך דר"ע אסור**. כלומר אסור ולוקה. ומיהו דוקא בדלמר שאני אוכל לך כדלמר שמואל לעיל (דף ד:) גבי מופרשני מרוחקני כזולן עד שיאמר שאני אוכל לך וכו' ובנדינא נמי דכותייהו שהוא לשון הרחקה: **משמיתנא מינך דר"ע שרי**. דלפילו אמר שאני אוכל לך איסורא נמי ליכא שאין לו לשון נדר אלא לשון שמתא. והיינו נמי דבעובדא דההוא גברא [וע"ז] דלמר משמתנא מנכסי' אמרינן ופליגא דר' רב חסדא אע"ג דמנכסי' היו מוכיח [כאליו אמר] שאני אוכל לך: במאי פליגי במנודה [אני לך]. דהאי לישנא דמנודה נמשמע הכי ומשמע הכי ר"ע סבר לישנא דנדוי'ה הוא כלומר שאך הוא לשון ריחוק והבדל כמופרשני מרוחקני כדמתרגמינן והדוה בנדתה [ויקרא טו] וסאזבתה ברחוקה הלכך אסור ורבנן סברי לישנא דמשמתנא הוא שלשון בני ארס לאמר ע'ל נדוי בלבד: (י) **אלמא קסדר כשמתנא פליגי**. דסבירא ליה דטעמא דר"ע דכיון דשוי נפשיה כהדיה כמשומת לאסור הגאה בא שכן פורשין מן המשומת והמנודה: ולענין הלכה לא קיימא לן כר' עקיבא מדאמרין דלית דחש לה ועוד דקיימא לן הלכה כר' עקיבא מחזכירו [עירובין מו:] ולא מחזכירו. הלכך נדינא ממך שאני אוכל לך אסור ולוקה. נדינא מינך בלחוד שרי. מנודה אני לך שאני אוכל לך נמי שרי ואין צריך לומר משמתנא מינך שאני אוכל לך. וכן פסק הרמב"ן ז"ל כהלכותיו ולא נתבדרו בזה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"מ מהל' נדרים: ירושלמי [פי"א ה"א] ר' עקיבא היה חוכך בזה להחמיר ליסר את כל נכסיו כמה דתימר יחרס כל רכושו והוא יבדל וכו' [ערוך א'] מה עבדין ליה רבנן חומר הוא בנדוי ב"ד. ומסתברא לי דהך ירושלמי לא שייך כלל כדדי גמרא דלין טעמא דירושלמי הוא לומר כשיון שעשה עגמו מנודה אסור ובגמרא דלין משום הרחקה אמתין לה ולא משום נדוי דאי לא תימא הכי היכי אמרינן משמיתנא מינך לכ"ע שרי אלא ודאי כדלמרן. מיהו כתב הרב ר' ברוך בר שמואל בפירושו דמהא שמעינן כהדיא דמנודה שנדוהו ב"ד אסור ליהנות מנכסיו אבל נדוה הדיוט מותר והיינו עובדא דהאי דלמר משמיתנא מנכסיה דשרייה רב חסדא. ואין דין זה מחוויר דהא קיימא לן בפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף טו:) מנודה שונה ושונים לו נשכר ונשכרין עמו אלמא אין נכסיו אסורין אלא ודאי חרס של ב"ד הגדול שאני דאלי'ם טפי אבל בחרס ב"ד בעלמא לא מיתסרי נכסיהו:

בשנת מ"מ התלמוד הוזכר כאן המרחק לפי מה דס"ד התם ה"ה למרחק: תיבעי לך. פי' כמו חוקו ולשון נדרים משווה: בנודה אני לך. פי' ריבז"א דלשמואל דלמר גבי מורדני מופרשני דבעי שיאמר עמו שאני אוכל ה"ה הכא גבי מנודה אני לך דבעי שיאמר עמו שאני אוכל. ל' דלז"כ אמרי' דלמא דלא קיימא בדי' אמות דלין קאמר ליה כמו כי מרוחקני ממך דטפי משנינן לישנא דמנודה מלישנא דמרוחקני ול"נ דא"כ שמואל היה לו להמתין לומר דבריו עד כאן והוא קאי אטולה מילתא דמתני' לכ"י לר"י דהכא ודאי מודה שמואל דלא בעינן שאני אוכל לך דאין לספקו כהרחקת ד"ה דלמר ליה בלשון נדוי לפי שאין אדם רגיל להוכיר לשון נדוי על עגמו כשא"ל לחבירו לא אעמוד בד"ה עך לפי שגנאי הוא לו להוכיר לשון נדוי לעגמו אלא אומר בפירוש להריחק ד"ה ממנו והלכך כיון דאין לספק מנודה אני לך בהרחקת ד"ה א"כ ודאי לשון נדר הוא ר"ל לשון נע ועד ומחוקי מהנאחו כדמסקין בגמרא שאינו לוקה: בורה ר"ע ובר'. דלז"כ ליתני

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ר"ן

אס"ל יש יד לנדקה. משום דכיון דלתקש אע"ג דלא כתיבא כהדיא אין היקש למחלה: **הפקר מאי מי אמרינן היינו נדקה או לא**. והאי דלא מספקא לן אי יש יד לשבועה או לא משום דכהדיא איתקוש כי ידור נדר או השבע שבועה"ו והיינו דתנן (לקמן ט.) כנדרי רשעים נדר צנויר צקרבן ובשבועה אלמא יש יד לשבועה: **יש יד לניס הכסא**. שיהא אסור לקרות בו ק"ש: **הוא מגו חדא קמיציעא ליה**. כלומר את"ל יש זמון יש יד או אין יד: **ולענין הלכה**. בקדושין נקטימין לחומרא דש יד דכיון דבעינן לא אפשטיא הוה ליה ספיקא דלאורייתא ולחומרא. ובפאה ונדקה כתב הרשב"א ז"ל נמי דאולינן לחומרא כיון דסלקין צמיקין וכן כתב הרמב"ן ז"ל כהלכותיו דבעינן לנדקה לא אפשטיא כהדיא וסוגיין דיש יד לנדקה וקיימא לן נמי דכל מיקו דאיסורא לחומרא ומאי דלמר ז"ל דסוגיין "דיש יד לנדקה היינו משום דקאמרין אס תמנא לומר יש יד לנדקה וזה אפשר הוא על דרך הרמב"ם ז"ל שפוסק בכל מקום כאס תמנא לומר. אבל במאי דקאמר דקיימא לן נמי דכל מיקו דאיסורא לחומרא ונראה שהסכים גם כן לזה הרשב"א ז"ל ותמהני עליהן שהרי סוגיא מפוסתת היא בסוף פרק הורוע והלחיים (חולין דף קלד.) שספק ממון עניים הרי הוא ספק ממון דאולינן ביה לקולא לנתבע מדמקשינן התם אמתני' דגר שנתגייר והיה לו פרה נשחטת וכו' תנן ספק ממון פטור אלמא ספיקא לקולא ורמינהו חורי נמלי'ם שבתוך הקמה וכו' ואינטריין לשנוי הכא פרה צחוקת פטורא קיימא קמה בצחוקת חיוב קיימא אלמא טעמא דבצחוקת חיוב קיימא הא לאו הכי ספק פטור ואס

איתא דספק ממון עניים הוה ליה ספיקא דאיסורא למה לי לשנוי הכי. ועוד דהתם נמי אקשי ליה אביי והרי עיסקא דצחוקת פטורה ומנ גר שנתגייר וכו' ספק חיוב ואמר ליה ספק איסורא לחומרא ספק ממונא לקולא ואס איתא דספק עניים מקרי ספק איסורא כההוא פירוקא גופה הוה מצי לשנויי ליה הא דאקשי מחורי נמלי'ם אמתני'. ועוד דאמרין התם בפ"ק דיומא (דף כ:) תנן התם ההתמוינין לא חיובו אותם להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה ואקשינן בשלמא תרומה גדולה דתניא וכו' מעשר ראשון ומעשר שני המזלי'ם מחזכירו עליו הראיה ויכילוהו בירושלמי ואס איתא כלומר דליכא ספיקא דאיסורא אלא דממונא וממונא המזלי'ם מחזכירו עליו הראיה אלא מעשר שני נפרשוהו ונקסוהו ויכילוהו בירושלמי ואס איתא דספק עניים ספיקא דאיסורא הוא כי היכי דקשיא ליה מעשר שני תקשי ליה נמי מעשר עני אלא ודאי ספיקא דממון עניים לא מקרי ספיקא דאיסורא אלא ספיקא דממונא ולקולא ולפיכך איני מתחוויר בדצדיה'ם ז"ל בזה. וגבי הפקר אין ספק דהוה ליה ספיקא דממון] ולקולא ואין יד. וכן נמי גבי בית הכסא דלפי' אס תמנא לומר זימון מועיל לא מהני אלא מדרבנן והוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא: (י) **מנודה אני לך ר' עקיבא חוכך בזה להחמיר**. חוכך כאלס שהוא מסופק בדבר ומתחכך בעגמו מפני שאינו יכול לצררו. אי נמי מלשון חין [חזיבין] כלומר שהיה מטעים לחכו להחמיר: **מודה היה ר"ע לענין מלקוט שאינו לוקה**. דהא מספיקא הוא שהיה מחמיר ולא שהיה הדבר צרור לו. ומיהו שמעינן "דידות נמי למלקות אימרכו דאי לא מאי מודה ר"ע פשיטא: **נדינא מינך דר"ע אסור**. כלומר אסור ולוקה. ומיהו דוקא בדלמר שאני אוכל לך כדלמר שמואל לעיל (דף ד:) גבי מופרשני מרוחקני כזולן עד שיאמר שאני אוכל לך וכו' ובנדינא נמי דכותייהו שהוא לשון הרחקה: **משמיתנא מינך דר"ע שרי**. דלפילו אמר שאני אוכל לך איסורא נמי ליכא שאין לו לשון נדר אלא לשון שמתא. והיינו נמי דבעובדא דההוא גברא [וע"ז] דלמר משמתנא מנכסי' אמרינן ופליגא דר' רב חסדא אע"ג דמנכסי' היו מוכיח [כאליו אמר] שאני אוכל לך: במאי פליגי במנודה [אני לך]. דהאי לישנא דמנודה נמשמע הכי ומשמע הכי ר"ע סבר לישנא דנדוי'ה הוא כלומר שאך הוא לשון ריחוק והבדל כמופרשני מרוחקני כדמתרגמינן והדוה בנדתה [ויקרא טו] וסאזבתה ברחוקה הלכך אסור ורבנן סברי לישנא דמשמתנא הוא שלשון בני ארס לאמר ע'ל נדוי בלבד: (י) **אלמא קסדר כשמתנא פליגי**. דסבירא ליה דטעמא דר"ע דכיון דשוי נפשיה כהדיה כמשומת לאסור הגאה בא שכן פורשין מן המשומת והמנודה: ולענין הלכה לא קיימא לן כר' עקיבא מדאמרין דלית דחש לה ועוד דקיימא לן הלכה כר' עקיבא מחזכירו [עירובין מו:] ולא מחזכירו. הלכך נדינא ממך שאני אוכל לך אסור ולוקה. נדינא מינך בלחוד שרי. מנודה אני לך שאני אוכל לך נמי שרי ואין צריך לומר משמתנא מינך שאני אוכל לך. וכן פסק הרמב"ן ז"ל כהלכותיו ולא נתבדרו בזה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"מ מהל' נדרים: ירושלמי [פי"א ה"א] ר' עקיבא היה חוכך בזה להחמיר ליסר את כל נכסיו כמה דתימר יחרס כל רכושו והוא יבדל וכו' [ערוך א'] מה עבדין ליה רבנן חומר הוא בנדוי ב"ד. ומסתברא לי דהך ירושלמי לא שייך כלל כדדי גמרא דלין טעמא דירושלמי הוא לומר כשיון שעשה עגמו מנודה אסור ובגמרא דלין משום הרחקה אמתין לה ולא משום נדוי דאי לא תימא הכי היכי אמרינן משמיתנא מינך לכ"ע שרי אלא ודאי כדלמרן. מיהו כתב הרב ר' ברוך בר שמואל בפירושו דמהא שמעינן כהדיא דמנודה שנדוהו ב"ד אסור ליהנות מנכסיו אבל נדוה הדיוט מותר והיינו עובדא דהאי דלמר משמיתנא מנכסיה דשרייה רב חסדא. ואין דין זה מחוויר דהא קיימא לן בפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף טו:) מנודה שונה ושונים לו נשכר ונשכרין עמו אלמא אין נכסיו אסורין אלא ודאי חרס של ב"ד הגדול שאני דאלי'ם טפי אבל בחרס ב"ד בעלמא לא מיתסרי נכסיהו:

בשנת מ"מ התלמוד הוזכר כאן המרחק לפי מה דס"ד התם ה"ה למרחק: תיבעי לך. פי' כמו חוקו ולשון נדרים משווה: בנודה אני לך. פי' ריבז"א דלשמואל דלמר גבי מורדני מופרשני דבעי שיאמר עמו שאני אוכל ה"ה הכא גבי מנודה אני לך דבעי שיאמר עמו שאני אוכל. ל' דלז"כ אמרי' דלמא דלא קיימא בדי' אמות דלין קאמר ליה כמו כי מרוחקני ממך דטפי משנינן לישנא דמנודה מלישנא דמרוחקני ול"נ דא"כ שמואל היה לו להמתין לומר דבריו עד כאן והוא קאי אטולה מילתא דמתני' לכ"י לר"י דהכא ודאי מודה שמואל דלא בעינן שאני אוכל לך דאין לספקו כהרחקת ד"ה דלמר ליה בלשון נדוי לפי שאין אדם רגיל להוכיר לשון נדוי על עגמו כשא"ל לחבירו לא אעמוד בד"ה עך לפי שגנאי הוא לו להוכיר לשון נדוי לעגמו אלא אומר בפירוש להריחק ד"ה ממנו והלכך כיון דאין לספק מנודה אני לך בהרחקת ד"ה א"כ ודאי לשון נדר הוא ר"ל לשון נע ועד ומחוקי מהנאחו כדמסקין בגמרא שאינו לוקה: בורה ר"ע ובר'. דלז"כ ליתני

עין משפט

גר מצוה

בה א מיי פ"ח מהל' ממונות עניי'ם ה' ב טוש"ע י"ד סימן רנח טע"ב: ב:

בו ב מיי פ"ב מהלכות נדרים ה' טו טוש"ע ח"מ ס' רעג טע"ח: ג) **מיי שס ה' טו טוש"ע שס טע"ה**:

בו ד ה מיי פ"ג מהל' ק"ש הלכה ג טוש"ע א"ח ס' פ"ג טע"ג:

בוסף רש"י

מעמד זה לקט שבחה ופאה. שהן חלקו של עני דכתיב ביה (שמות כב) את העני עמך (ר"ה ה.) בנדינא מינך. דהרי הוא כאלו אמר הכיני נטול מעליך שלא אהנה משלך וידים מוכיחות הן שזה רכל לומר (ראמ"ה בשחח.) משמתנא מינך לכוילי עלמא שרי. ללטהיטוי מיניה שאין זה לשון איסור אהא אלא לשון שמתא ואע"פ שהוא משין מנודה אינ לך (שחח.) במאי פליגי. ר' עקיבא ורבנן כשמתניין (שחח.)

חוספות

הפקר היינו צדקה. דסתם מקרי

כשציל שחזכו בה עניים ומקרי מ"מ הפקר הוי לעניים ולעשירים: ואם תבטא לומר דאין דיקש לבהצאה. וא"ת שפיר קאמר דאין היקש למחלה ומאי מיעבי' ליה גבי נדקה י"ל דשמי' הכא דסבירא הוא שלא לעשות היקש אלא לענין כל תלמיך הכתוב שם שהרי כמה נדרים הכתובים בלחזו פסוק שחלוקים זה מזה בכמה עניי'ם ולא נכתב שם אלא לענין כל תלמיך: יש ל' לבית הכסא. הי' לא מספקא ליה דלאורייתא אלא חומרא בעלמא מדרבנן מספקא ליה אם החמירו לענין לאסור לך לבד ק"ש כיון דנייה"כ [שאלמרו] שאין בו נזאה (אי' נמי) כיון דיש זימון כמסקין אס כן תלמיך ע"י דבור בעלמא כמו אינך הפקר ונדקה דמ"מ מדרבנן מיעבי' ליה דהא לא איתקש: בבלל דיש ייבון. כאן משמע דלפי' דדיבור בעלמא צביא ליה דשמי' י' זימון ובשבת מוכח דגס בעשיה מצביא [דשמא] אין זימון ומוקי התם כחמדי שגבא לך וכן האמת והבטוי היא בין בדבור בין בשעשה: הומינו לבית הכסא הומינו לבית המרחץ בזה. בשבת (פי"א דף א) פי"ה ולי"ג למרחק דקמייתי התם צביא דרינא חומיו לבית הכסא וקאמר התם מאי לאו ה"ה למרחק מיהו יש ליטבו דגריס ליה הכא אפי"ג דרינא לא הוכיר צביא רק בית הכסא כדמוכח